LAUSUNTO

VNS 5/2018 VP

Maryan Abdulkarim
Sosionomi, kirjoittaja
12.02.2019

Asiantuntijalausuntopyyntö VNS 5/2018 vp

Lausunto Valtioneuvoston tulevaisuus selonteon 2.osa: Ratkaisuja työn murroksessa

Kiitän mahdollisuudesta kommentoida tulevaisuusselontekoa. Kuten selonteossa sanotaan, sen tehtävä on tunnistaa ja nostaa esiin päätöksenteon kannalta tärkeitä tulevaisuudessa huomiota vaativia asioita. Selonteon auki kirjoitettu tavoite on tunnistaa työhön liittyviä toivottavia tulevaisuuksia, päätöksentekotarpeita sekä yhteiskunnallisia kysymyksiä. Tässä keskeistä on pohtia itse työ ja työpaikat, niiden mielekkyys ja houkuttelevuus ei ainoastaan keinona ansaita toimeentuloa, vaan mahdollisuutena toteuttaa itseään ja kehittää osaamistaan parhaimmassa mahdollisessa ympäristössä.

Valiokunta pyysi minua kertomaan 1-3 sellaisesta asiasta, jotka vaikuttavat suomalaisen työn tulevaisuuteen ja joista ei käydä tällä hetkellä riittävää yhteiskunnallista keskustelua. Tässä ovat ne seikat, joita pidän tärkeänä pohdiskeluissa suomalaisen työn tulevaisuudesta, sekä perustelut miksi.

Meillä on Suomessa kilpailukykyiset ja hyvät raamit työnteolle. Enenevissä määrin monimuotoinen ja moninainen Suomi, kuitenkin edellyttää diversiteetin ja inkluusion käsittelyä osana ratkaisua.

Diversitetti, eli moninnaisuus
Suomi on aina ollut moninainen yhteiskunta. Nykyisessä yhteiskunnallisessa keskustelussa, typistämme moninaisuuden kuitenkin lähinnä fyysisiin ominaisuuksiin. Eri etnisten taustojen ohella, ihmisillä on useita mielenkiinnonkohteita ja ominaisuuksia jotka tekevät heistä moninaisempia, kuin ulkokuori antaa ymmärtää. Työyhteisöissä on selkeä epäsuhta työntekijöiden diversiteetin ja yhteiskunnallisen diversiteetin välillä.

Diversiteetissä on kyse siitä, keitä on paikalla? Ketkä kuuluvat työvoimaan? Tämä on kysymys, jota koen tärkeänä käydä läpi, pohti ja keskustella. Miten me näemme diversiteetin ylipäänsä? On tärkeää osallistaa keskusteluun kaikki, eikä ainoastaan näkyvät vähemmistöt. Diversiteetti on nimittäin paljon muutakin, kuin ulospäin näkyvät ominaisuudet.

Inkluusio, yhteenkuuluvuus
Netflixin varapresidentti Vernã Myers, sanoo ”Diversiteetti on sitä, että kutsutaan juhliin ja inkluusio sitä, että siellä pyydetään tanssiin”. Diversiteettiä on olemassa, kuten totesin ylempänä. Se ei kuitenkaan yksin riitä pysäyttämään aivovuotoa ulkomaille. Diversiteetin ohella suomalaisen työn tulevaisuus on riippuvainen myös inkluusio-kulttuurin rakentamisesta ja edistämisestä. Tällä viitaan siihen, että työn tuottavuus kasvaa, kun työntekijän tuottavuus kasvaa ja se taas edellyttää sitä, että työntekijällä on mahdollisuus kokea yhteenkuuluvuutta ja nähdä itsensä yhdenvertaisena työyhteisön jäsenenä. Mielestäni, suomalaisesta työelämästä eläkettä kohti siirtyviä, suuria sukupolvia tulee osallistaa työn ja työpaikkojen kehittämiseen inklusiivisempaan suuntaan.

Peittely
Tutkimusten mukaan, iso osa työikäisistä ihmisistä peittelee työpaikoillaan niitä ominaisuuksiaan joihin kohdistuu yhteiskunnassa stigmaa. Valkoisista heteromiehistä jopa 45% ilmoittaa peittelevänsä, jotain ominaisuuttaan, kuten mielenterveyteen liittyviä. Tämä tarkoittaa sitä, että energiaa, jonka voisi ohjata työhön valuu itsensä peittelemiseen. Sanomattakin on selvää, että jos fokuksessa on työn tuottavuuden kasvattaminen sekä parhaimman osaamisen saaminen suomalaiseen työelämään niin meidän pitää luoda työkulttuureja tai edes edellytykset ja houkuttimet luoda sellaisia työkulttuureja, joihin ihmiset haluat liittyä. Raha seuraa rahaa sanotaan, mutta yhtä totta on se, että lahjakkuudet hakeutuvat lahjakkuuksien äärelle.

Lopuksi
Olemme kehittäneet kollegani Sonya Lindforsin kanssa unelmointia käsittelevän projektin. Siinä tavoitteemme on kuvitella tulevaisuus, joka ei ole dystooppinen. Se on ollut hauska ja kiinnostava tapa tarkastella nykyisiä haasteita ja aikaa niiden jälkeen. Tulevaisuus on aina potentiaali, se tapahtuu tässä hetkessä, seuraavassa minuutissa tai tunnissa. Kaikki työ mitä tehdään tänään on tulevaisuutta ja samaa aikaan, tulevaisuus ei koskaan saavu. Ihmisoikeustaistelija Malcolm X on sanonut: Huominen kuuluu heille, jotka valmistautuvat siihen tänään.
Suomella on hieno mahdollisuus valmistautua huomiseen. Meillä on väkeä ja meillä on asiantuntemusta suunnitella huomisesta eilisestä parempaa. Toivon, että huomisen mahdollisuus inspiroi meitä tekemään eilistä paremmin, tänään.

Lähteitä: HR consultant Jennifer Brown, Inclusion: Diversity, the New Workplace, and the Will to Change.
The Deloitte University Leadership Center for Inclusion report, Uncovering Talent